

Tunnista lapsen sosiaalihuollon tai suojelun tarve ja toimi - herätteet työn tueksi

Tämä työkalu on tarkoitettu sosiaalihuollon tuen tarpeen tunnistamiseen ammattilaisille, jotka kohtaavat työssään lapsia, nuoria ja perheitä.

Lapsen sosiaaliset suhteet

- Yksinäisyys, syrjään jääminen
- Vaikeudet kaverisuhteissa
- Kasvua ja kehitystä vaarantavat kaveripiirit
- Lapsen haitallinen some- ja nettikäyttäytyminen
- Ikätasosta poikkeavat sosiaaliset suhteet
- Identiteetin vuoksi torjutuksi tuleminen

Kriisitilanteet

- Lapsen, vanhemman tai sisaruksen somaattinen tai psyykinen sairastuminen
- Läheisen kuolema
- Onnettomuudet
- Lapseen ja tai hänen perheeseensä kohdistunut rikos

Väkivalta ja kaltoinkohtelu

- Fyysinen, henkinen, seksuaalinen tai uskonnollinen väkivalta
- Kaltoinkohtelu, laiminlyönti tai heitteillejätto, myös emotionaalinen
- Lähisuhde- ja perheväkivallan kokeminen tai näkeminen, myös sisarusten välinen
- Taloudellinen hyväksikäyttö
- Vieraannuttaminen vanhemmasta tai muista lapselle läheisistä ihmisistä

Herätteet

- Käyttämättömät ajanvaraukset
- Vanhemman haasteet huolehtia omasta tai lapsensa arjesta ja asioista
- Lapsen tai vanhemman turvattomuuden tunne
- Muutokset lapsen arjessa
- Ääriajattelu tai elämäntapa, joka vaarantaa lapsen kasvua tai kehitystä
- Yksin et pysty ratkaisemaan asiaa ja tarvitset muita ammattilaisia

Perheen tilanne

- Taloudelliset vaikeudet (esim. ei rahaa ruokaan, laskuihin, lääkkeisiin tai harrastuksiin)
- Vanhemman väsyminen
- Puutteelliset ja epävakaa asuinolosuhteet
- Asunnottomuus tai sen uhka
- Vanhempien ero ja siihen liittyvät huolto- ja tapaamisriidat
- Perheenjäsenen rikollinen toiminta

Terveys ja hyvinvointi

- Lapsen perustarpeista huolehtiminen (esim. vaatteet, hygienia, riittämätön uni tai ravinto)
- Terveiden tai sairauden hoidon laiminlyönti
- Lapsen tai vanhemman mielenterveyden haasteet
- Suun terveyden laiminlyönti
- Lapsen päihteiden käyttö
- Vanhemman haitallinen päihteiden käyttö
- Lapsen toiminnalliset riippuvuudet (esim. peli, netti)

Lapsen arjen ympäristöt, harrastukset ja vapaa-aika

- Merkittävät muutokset lapsen koulumenestyksessä tai harrastuksissa
- Lapsen uupuminen, kuormittuminen arjen ympäristöissä
- Kiusaaminen ja väkivalta
- Runsaat poissaolot
- Mielekkään tekemisen tai harrastuksen puute

Lapsen käyttäytyminen

- Muutokset lapsen olemuksessa ja käyttäytymisessä
- Ikätasoon kuulumaton käyttäytyminen
- Lapsen rikollisuus
- Lapsen väkivaltainen käyttäytyminen

**Lainsäädäntö velvoittaa ja ohjaa
sinua ammattilaisena
sosiaalihuoltolain tai lastensuojelulain mukaisen
ilmoituksen sekä yhteistyön tekemiseen.**

Kun olet tunnistanut lapsen sosiaalihuollon tai suojelun tarpeen, ota asia puheeksi lapsen ja huoltajan kanssa, mikäli et puheeksi ottamisella vaaranna lapsen turvallisuutta tai arviosi mukaan kyse ei ole lapsen kohdistuneesta rikoksesta. Kerro avoimesti havainnoistasi ja miksi olet huolissasi.

**Lapsen tuen tarve ja asian kiireellisyys määrittävät,
miten otat yhteyttä sosiaalihuoltoon:**

Ohjaus ja neuvonta

Ohjaa ja neuvo huoltajaa ottamaan itse yhteyttä sosiaalihuoltoon. Voit myös auttaa etsimään ajantasaiset yhteystiedot sosiaalipalveluihin.

**Yhteydenotto
sosiaalihuollon
tuen tarpeen
arvioimiseksi**

Jos ohjaus ja neuvonta ei ole riittävää, voit tehdä sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton yhdessä lapsen ja/tai huoltajan kanssa.

**Lastensuojelu-
ilmoitus**

Kun olet tunnistanut mahdollisen lapsen suojelun tarpeen, sinulla on velvollisuus tehdä viipymättä lastensuojeluilmoitus.

**Ennakollinen
lastensuojeluilmoitus**

Kun olet tunnistanut syntymättömän lapsen mahdollisen suojelun tarpeen, sinulla on velvollisuus tehdä viipymättä ennakollinen lastensuojeluilmoitus.

Sosiaalihuollon viranomainen vastaanottaa yhteydenoton tai ilmoituksen. Hän arvioi kiireellisyyden, ottaa yhteyttä asianomaiseen henkilöön ja arvioi, miten edetään.

**Kiireellisissä tilanteissa ota
aina yhteyttä sosiaali-
päivystykseen tai
häätäkeskukseen.**

**Konsultoi matalalla
kynnyksellä sosiaali-
huollon viranomaisia,
miten tilanteessa
tulisi toimia.**

Lapsen kohdistuneessa mahdollisessa rikosasiassa sinulla on ilmoitusvelvollisuus myös poliisille.

Muista yhteydenotto- ja ilmoitusvelvollisuus myös aikuisten tilanteissa.